

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-ben

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1993.
JANUÁR

CXXVIII. évfolyam

A TARTALOMBÓL:

Elnöki köszöntő

1. oldal

*Gazdasági rendszeroáltás, átalakulás a
hazai erdőgazdálkodásban*

2. oldal

*Irreális és alapvetően elhibázott az
elképzelés, mely szerint erdőszénpolitika,
természetvédelem és környezetpolitika az
erdőtulajdonosok nélkül, sőt velük
szemben eredményesen folytatható*

15. oldal

Jubileumi Pannonia Napok

21. oldal

*Irtózzék mindenki olyanok szószólójává
lenni, kik a pillanatnyi érdekek kielégítése
végett a nép jövőjét biztosító erdők
feláldozását vagy azok megromlott
kihasználását kívánják*

24. oldal

Erdészeti Lapok
Az Országos Erdészeti Egyesület
folyóirata

CXXVIII. évfolyam 1. szám

(1993. január)

HU ISSN 1215-0398

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság. **Tagjai:** Agócs József, Apatóczy István, dr. Balázs István, Barátossy Gábor, dr. Bartha Dénes, Bolla Sándor, dr. Bondor Antal, Bús Mária, Gencsi Zoltán, dr. Göbblös Antal, Gyöngyössi Péter, dr. Járási Lőrinc, dr. Kárpáti László, Kertész József, Korbonszky Kazimirmé, dr. Kovács Mátyás, ifj. Páll Miklós, Pápai Gábor (a bizottság elnöke), Rakk Tamás, dr. Sonnevend Imre, dr. Szikra Dezső, dr. Szodfridt István, Varga Béla.

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR

TERVEZŐSZERKESZTŐ: SÁGI MARGIT

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.

Telefon: 2016-293

Felelős kiadó: DR. SÉBOR JÓZSEF, a Monteditio Kft ügyvezető igazgatója.

Kiadóhivatal: 1075 Budapest, Károlyi krt. 5/a.

Telefon: 1322-930

Nyomdai munkák: Monteditio Kft nyomdaüzeme, Budakeszi. Felelős vezető: Hegyi Ferenc.

Munkaszám: 1993-006

A kézirat lezárva: 1993. január 7.

Terjeszti: a Magyar Posta. Elfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII., Lehel u. 10/a. — 1900 — közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással, a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 30,- Ft. Előfizetés fél évre: 180,- Ft, egész évre: 360,- Ft. Megjelenik havonta. Külföldön terjeszti a Kultúra Könyv- és Hírlap Kútkereskedelmi Vállalat, 1389 Budapest, Pf.: 149. Az évi előfizetés ára: 10 USD

СОДЕРЖАНИЕ

М. ДАУНЕР: Политические и экономические изменения и лесное хозяйство	2
Ч. МАТЯШ: Лесные резерваты: новая концепция пробивает дорогу	13
Ф. ПРАНДИ: Рекреационное лесное хозяйство имеет свои лимиты	22

TARTALOM

ERDÉSZETI POLITIKA

Újévi köszöntő	1
<i>Dauner Márton:</i> Gazdasági rendszerváltás, átalakulás a hazai erdőgazdálkodásban	2
Erdeink jövőjéért	7
<i>Kosáry Domokos:</i> Megnyitó	8
Erdészeti politikánk és gazdálkodásunk főbb jellemzői	9
<i>Dr. Mátyás Csaba:</i> Erdőrezervátum: új koncepció tör utat	13
<i>Gencsi Zoltán:</i> Közösen talán többre mennénk!	14
Zárjuk le az erdővitát	14
<i>Stauffenberg, F. L.:</i> Gazdaságorientált tevékenység Európa erdeinek jövője érdekében	15
<i>Nemesszeghy László:</i> A jugoszláv, illetve szlovén-magyar erdészeti egyesületi kapcsolatok, és a „Pannonia” rendezvények	21
<i>Friedrich Prandl:</i> Az erdőlélsnek is megvannak a határai	22
<i>Dr. Horváth Gyula:</i> Nem mindenütt „tartunk már itt”	23
<i>Bedő Albert:</i> Ínség, sztrájk és erdő! (1892. márczius 31.)	24
<i>Varga Béla:</i> „Hadijelentés”, avagy egy előrehozott ütközet rövid krónikája	27

A HÓNAP KÉRDÉSE

<i>Apatóczy István:</i> A jó vatesz: jóvá tesz?	31
EGYESÜLETI HÍREK	32

INHALT

<i>Dauner, M.:</i> Wirtschaftssystemänderung, Umwandlung der Forstwirtschaft in Ungarn	2
<i>Dr. Mátyás, Cs.:</i> Waadreserwate – neue Konzeption bricht den Pfad	13
<i>Prandl, F.:</i> Der Wald kennt Grenzen	22

CONTENTS

<i>Dauner, M.:</i> Political and economic changes in Hungary and forestry	2
<i>Mátyás, Cs.:</i> Forest Preserves: New conception forces his way	13
<i>Prandl, F.:</i> Welfare forestry has itself limits	22

Tiszelti Tagtársak!

Nem búcsúztathatjuk el az ötvet anélkül, hogy ne végeznénk számadást és nem kezdhetjük el az új esztendő anélkül, hogy ne fogalmaznánk meg vágyainkat.

Szigorúan szembe kell néznünk az-
zal a ténnyel, hogy megtettünk-e min-
dent a megtehető köztül, vagy talán
szárnyszegve, feladva a reményt, bűnak
adtuk fejünket? Bizton állíthatom, hogy
a reményt nem adtuk fel, sőt, a látszóla-
gos (és tényleges) kudarcok is tovább
erősítették bennünk jószándékú elhatá-
rozásainkat. Lássuk tehát, mik voltak a
kudarcok, és mik voltak a sikerek? Leg-
főbb kudarcunk, hogy nem sikerült a
rendszerátalakításkor kínálkozó előnyö-
ket érvényesíteni a szakmánknak.

- A szakma irányítása átvészelt
ugyan a Földművelésügyi Minisztérium-
mon belüli átszervezést olyan áron,
hogy nem darabolták szét a főosztályt
különböző helyettes államtitkárok alá
tartozó blokkokba, hanem közvetlenül a
közigazgatási államtitkár alá került. Ez
látszólag az ágazat megbecsülését és si-
kerét jelentette, valójában azonban ké-
tes értékű elismerés. Nem lehet feladata
az államtitkárnak a mai nehéz mezőgaz-
dasági átalakulási helyzetben, hogy az
erdészet „apró” ügyeivel foglalkozzon.

Világossá válik, hogy ma sincs szak-
mánknak a döntési körben megfelelő
képviseletje (legalább helyettes államtit-
kári rangban). Messze vagyunk attól a
célától, amelyet egyesületünk válaszi-
mánya megfogalmazott, miszerint egy
minisztérium irányítása alatt kell a
szakmát egyben tartani, megfelelő dön-
tési hatalommal felruházott vezetével.

- Gyakran mondják, hogy az állam-
igazgatási munka során a különböző el-
készítések és előkészítés időszakában
megfelelő titkosságot követelnek, hogy
miért, az talán érthető, mivel egy rend-
elet vagy törvény előkészítési munkája
egy folyamat, és számtalan alternatíva
vetődhet fel, az előkészítés során ez
„külsőkkel” nem illik vitálni. Meggyő-
ződésem, hogy ez teljesen téves felfo-
gás, mivel mindaz, amiről két magyar
ember tud, már nem titok, így „titkos”
ügyiratként látuk napvilágot különböző
„nem publikus” elképzeléseket tartal-
mazó anyagok.

- Nem lehet sikere a szakmánknak,
hogy a kárpótlási törvények esetében
az erdőállomány értéke nem érvényes-
sül a licitálások során, annak ellené-
re, hogy ennek elméleti részét szakmai
főosztályunk kiválóan kidolgozta.

ÚJÉVI KÖSZÖNTŐ

Miért kellett az állami erdőgazdaságok-
nál kárpótlási erdőalapot kijelölni?
Mint ismeretes, a törvény csak állami
gazdaságokról rendelkezik. Mikor eb-
ből eredően felveti a szakma, hogy je-
löljük ki a dolgozói föld- (erdő) alapot,
akkor már széles tiltakozásba kezdenek
az illetékesek, hogy ez a rendelkezés
csak az állami gazdaságokra vonatko-
zik.

- Tiszteletre méltó gondossággal ké-
szítette elő a főosztály a kormányhatá-
rozat felhatalmazása alapján az állam-
erdészet szervezetről az előterjesztést. A
végső szakaszban külső szakértői véle-
mények meghallgatására is volt lehetősé-
g. Szeptember hónapban kerekasztal-
megbeszélést folytattunk a témáról (mi-
nisztérium, FAGOSZ, OEE, MDF szak-
értői kör, szakszervezet). Sajnálatos,
hogy a befektetett munka gyümölcse
nem érett meg, ugyanis kétszer került
minisztériumi értekezlet elé az anyag,
azonban érdemi döntést ezen testület
nem hozott. Bizunk benne, hogy a már
több éve érlelt és többszörösen átdolgo-
zott erdőörvény-tervezetre – amelyben
hatalmas munka fekszik már ezidáig –
nem vár hasonló sors.

- Az 1992-es év az erdőgazdasági
vállalatok esetében sikeres évnék volt
mondható, vállalataink államigazgatási
felügyelet alá kerültek. A szerencseseb-
beknek egy év alatt négy gazdája volt
(Vállalati Tanács, FM, AVÜ, ÁV Rt.).
Ez a folyamat csak 19 állami erdőgaz-
dasági vállalatot érintett, a három hon-
véd erdőgazdaságot nem. A Honvédel-
mi Minisztérium „stratégiai” okokból
még mindig igényt tart ezen erdőterüle-
tekre.

- „Természetes” következménye
volt a folyamatnak, hogy a „gazdák”
közötti átmeneti időszakban „melegepe-
tesszerű” vezetőváltásokra is sor ke-
rült. Mivel ennek nem adhattunk kellő
nyilvánosságot, egyre több tagtársunk-
ban fokozódott a bizonytalanság érzése.

Lehetne még folytatni a sort, de nem
nyugtathat meg az a vélemény, hogy
más ágazatokban és szakmákban még
rosszabb a helyzet!

Sikerként könyvelhetjük el, hogy
néhány szakosztályunk kivételével je-
lentősen felpezsdült az egyesületi élet,

a helyi csoportok és az egyesület vala-
mennyi fórum-rendszere jól működött.
Közösnek illi a tagság közül azokat,
akik ezt hittel és tisztességgel végzik.

- Jóleső érzés, hogy a már pontos
címlista alapján minden tagtársunkhoz
időben eljut az Erdészet Lapok című
újságunk, amelyről összességében po-
zítív a tagság véleménye.

- Tovább növekedett a külföldi cso-
portok érdeklődése hazánk erdőgazdál-
kodásának megismerése iránt 1992. év-
ben is. Igyekeztünk mind szakmailag,
mind a kulturprogramok és a vendég-
szereket tekintetében is megfelelni ezen
igényeknek.

- Mi is kijuthattunk határainkon kí-
vülre, jelentős létszámmal vettünk részt
az Osztrák Erdészeti Egyesület vándor-
gyűlésén, a PRO SILVA rendezvényén,
valamint az Európai Erdészek római
közgyűlésén, és több más alkalommal
is.

- Az 1992. évben anyagi helyzetünk
stabilizálódott, amelyhez az egyéni és
jogi tagdíjakon kívül hozzájárultak a
már említett külföldi csoportok szerve-
zéséből adódó bevételek. A jogi gya-
valtatok támogatását ezúttal tisztelettel
megköszönöm.

- Az óév során minden idők legna-
gyobb országos és helyi sajtója volt
szakmánknak, ha nem is mindig pozitív
megtételekkel. Sok tagtársunk fogott tol-
tal és nem elvtelenül, de meggyőződé-
ssel válaszolt, vagy vetett fel gondolato-
kat szakmánk jobbítása érdekében.

- Sikerült szinte valamennyi politi-
kai párttal kontaktust teremtenünk, mert
rá kellett jönnünk arra, hogy a döntés-
hözökön múlik a szakmai törvények
sorsa és szakértőként a magyar erdők
ügyéért „pártoktól függetlenül” felsora-
kozni kötelességünk.

Vágyainkat illetően bízom benne,
hogy az újesztendő újabb sikerek, a
szakmai törvényalkotások éve lesz,
hogy a Parlament elfogadja az erdő-, a
természetvédelmi és a vadászati törvé-
nyeket. A vállalati gazdálkodók eseté-
ben pedig reményünk szerint az ÁV Rt.
jó gazdának fog bizonyulni.

E gondolatok jegyében kívánom va-
lamennyi tagtársunknak, hogy az új esz-
tendőt bizakodó reménnyel és egymást
megbecsülő szemléletűnk erősítése
mellett sikeresen, szeretettel szakmánk
érdekeiben és egyben hazánk gyarapo-
dásán munkálkodva éljük meg beké-
ben és egészségben. Üdv az erdészek!

Schmötzer András
elnök

DAUNER MÁRTON

Gazdasági rendszerváltás, átalakulás a hazai erdőgazdálkodásban

Az 1980-as évek végén intézményileg elindult *politikai rendszerváltás* – ahogy általában a nemzetgazdaságban és az agrárgazdaságban – *alapot érítő átalakulást indított el a hazai erdőgazdálkodásban is.* Az alapvető átalakulás, mint ismeretes, érinti a tulajdonviszonyokat, a jövedelemelosztást, a magánvállalkozás kiteljesedését, az állam közvetlen vállalkozói szerepvállalásának visszaszorítását, a foglalkoztatottságot, munkanélküliséget, szociális gondoskodást stb.

Már az *átalakulás kezdetén látható volt, hogy a rendszerváltásból fakadó feladatok tovább nehezítik az örökségül hagyott gondok, terhek rendezhetőségét.* A rendszerváltáshoz kapcsolódó feladatok mértéke, nagyságrendje ugyanis egyértelműen ma sem tisztázható abban az értelemben, hogy mikor, milyen mértékben végezhető el; és a gazdasági rendszer működtetése, szabályozása mikortól folytatható „normális” módon. Ugyanakkor azonban egyértelműen megállapítható, hogy az örökségül hagyott feladatok mellett a gazdasági visszaesés, az értékesítési körülmények megváltozása ezen a szakterületen is komoly gazdálkodási, finanszírozási és likviditási gondokat okoz.

Az örökségül maradt terhek közül az erdőfelújítások jelentős mértékű felhalmozódását, a rendezetlen vadkárkérdéseket, az Erdőfenntartási Alap szabályozatlan pénzügyi ellenőrizhetőségét, az indokolatlan kifizetésekből fakadó forráshiányt kiemelve is látható, hogy a szakterület számára a problémák önállóan nézve is rendkívül komoly kihívást jelentenek az erdőgazdálkodás számára. Mindezek mellett azt is szükséges látni, hogy a globális ökológiai egyensúly, a természeti környezet nagymértékű veszélyeztetettsége és a biológiai erőforrások jelentőségének növekedése miatt a fejlett gazdaságok átfogalmazták erdészeti politikájukat. Természetesen a megfelelő gazdasági háttér is lehetővé tette ezen országokban, hogy az erdőfunkciók értékrendjét a védelmi és szociális szolgáltatások irányába mozdítsák, ugyanakkor a színvonalas és jól elvezető faanyagtermesztést ezen követelmények elsődleges figyelembevételével (törvényi szabályozás, szakhatóság, szankciók, támogatások stb.) biztosítsák. E folyamatok csatlakozóan a hazai erdészeti politikában is tovább kell, hogy erősödjenek az erdő- és természetvédelemmel, a természetvédelem tudatos felvállalásával kapcsola-

tos szempontok. Az új hazai erdészeti politika központi megfogalmazása szerint „*ezért ma az erdőgazdálkodás nemzetgazdasági céljának az erdőkel szemben támasztott sokrétű társadalmi igények hosszú távon biztonságos (tartamos) ... kielégítését kell tekinteni.*”

Az alapvetően figyelembe veendő szempontok és tényezők, valamint a nemzetgazdaságra nehezedő gondok (eladósodottság, szociális foglalkoztatottság, az elosztható nemzeti jövedelem csökkenése reálértékben stb.) és az általános gazdaságpolitika prioritásai olyan környezetet teremtettek az erdőgazdaság átalakulásához, amelyben a tulajdonviszonyok átrendeződése, a privatizálás, szabályozás, szakhatóság korszerűsítése, valamint a pénzügyi támogatási rendszer megerősítése mellett a működőképesség megtartása volt a központi kérdés.

1. *Tulajdoni, kezelti viszonyok változása, privatizálás*

Mint ismeretes, a rendszerváltás alapvetően érinti az erdő tulajdonviszonyait is. Ki kell emelni azonban azt, hogy az erdőgazdálkodás módját, színvonalát, számonkérhető feladatait, az erdő rendeltetés szerinti kezelését, a mindenkorai tulajdoni és birtokviszonyok nagymértékben befolyásolják. Az erdőtulajdon-szerkezet kialakulásának történelmi társadalmi-gazdasági hagyományai országonként változnak. Az említett sokrétű elvárásoknak az ágazat a piacgazdaság körülményei között csak rendezett állapotban tud eleget tenni. Az érdőnek a rendszerváltásig jellemző tulajdoni szerkezete lényegében két gazdálkodási csoportra, az állami és a szövetkezeti kezelésre koncentráldott, mely az 1945-49. évi földreform, majd az azt követő földbirtokrendezés és az új erdőtelepítések eredményeként alakult ki. Az erdő összes területe az FM Erdőrendezési Szolgálat 1991. XII. 31-i nyilvántartása szerint: 1 694 546 ha, melynek 69,7%-a állami tulajdonú, 29,8%-a szövetkezeti és 0,5%-a egyéb.

A folyamat az erdőszűltség egyértelmű növekedésével (12-18%), a nagyarányú állami erdővagyon kialakulásá-

Valamennyi EFAG vezérigazgatójának, igazgatójának Székhelyükön

Kedves Barátom!

Az OEE Szeniorok Tanácsa felmérte az erdészeti munkakörből nyugdíjba ment mérnökök, technikusok és erdészek szociális helyzetét. Az adatok azt bizonyítják, hogy nyugdíjasaink jelentős hányada a létminimum közelében, vagy már az alatt él. A közös háztartásban élő erdészeti nyugdíjasok 1 főre jutó átlagos havi jövedelme a 10 ezer forintot sem éri el a mérnökök 40,5, a technikusok 62,5 és az erdészek 85,5%-ánál.

Ebben a reméljük átmeneti nehéz gazdasági helyzetben – az évszázados erdész összefogás szellemétől indítva – az OEE elnöksége arra kér, hogy a rászorultakon méltányos árú száradék- vagy dorong tűzifa juttatásával segíts.

Kérjük, hogy az OEE helyi csoportjának a tevékenységét a rászorultak felkutatásában szíveskedj támogatni.

Megértő együttérzésedet előre is köszönve, erdészüdvözlettel:

(Schmotzer András)
elnök

Budapest, 1992. december 16.

val és a termelőszövetkezeti kezelés létezőjével jellemezhető, melynek során az erdővagyon koncentráltabbodott. A korábbi polgári törvénykönyv alapján az állami erdő forgalomképtelen vagyon volt.

A tulajdonviszonyok *első változását* az erdőben a termelőszövetkezetekről szóló törvény 1989. évi módosítása tette lehetővé, amikor is a szövetkezeti kezelésben lévő tagi tulajdonú ingatlanokat a tagok kiigényelhetők a szövetkezetből. *Lényeges változást a polgári törvénykönyv módosítása* hoz, amikor is az állami erdő forgalomképesé válik, és megnyitja az utat a földtulajdonlásra és érintő törvényeknek, melyek az alábbiak:

- önkormányzatok vagyonáról szóló,
- a szövetkezeti, valamint a szövetkezeti átmeneti,
- kárpótlási törvénycsomag, privátizációs,
- az állam vállalkozói vagyonáról szóló, és
- az előkészítés alatt lévő kincstári vagyonról szóló törvények.

Az önkormányzatok vagyonáról szóló törvény a korábban tanácsai kezelésű erdő önkormányzati tulajdonba adásáról rendelkezik, ez összességében 10-15 ezer ha erdő érintett. Sajnálatos tényként kell megállapítani, hogy sok esetben a vagyonátadó bizottságok és maga a Belügyminisztérium is eltérő módon értelmezi a vonatkozó törvényt és az erdő beépítetlen földnek (ingatlan) minősíti. Így nem kívánatos módon a belterületi összes erdő önkormányzati tulajdonba adása történhet meg. Ennek a folyamatnak a felülvizsgálatát már kezdeményezte a tárca. Következő komoly problémát majd az okozhat, hogy a belterületi ingatlanoknál a kötelező művelési besorolást megszüntetik. Ebben az esetben a piacgazdasági környezetben az önkormányzatok a tulajdonukba került belterületi erdőket komoly helyi társadalmi kontroll ellenére sem fogják rendelkezésükre megfelelően kezelni. Ezekre a folyamatokra szakmai véleményadásunkkal fokozottan szükséges odafigyelni, annak ellenére, hogy számos kedvező jel is tapasztalható: pl. önkormányzatok szakszervezetekre, szakkezelő szervezetekre, vagy esetleg az erdőgazdaságokra bízák az erdő kezelést.

A szövetkezeti, valamint a szövetkezeti átmeneti törvény egyszerre jelöli ki a vagyon felosztását osztatlan szövetke-

zeti vagyona, tagi tulajdonra és kárpótlási alapra. Ugyanakkor megjelöli a tulajdonosi és kezelői közösséget jelentő új szövetkezeti formára is a szabályokat. Ez a folyamat a termelőszövetkezeti kezelésről, mintegy 550 000 ha erdőre is érvényes. A szövetkezeti átalakulás 1992. év végére le kell, hogy záruljon. E vagyonnevesítési és átalakulási folyamat számtalan kérdést vet fel és jelentős többletfeladatot ró a szakhatóságokra. E nyitányok között a csődbe ment, vagy jogutód nélkül megszűnő termelőszövetkezetek vagyoni kérdései; a törvények által előírt osztatlan közös kezelés elvének általános érvényesítése, valamint az új tulajdonosok erdőtervi dokumentációkkal történő ellátása. Az előbbi kérdések szabályozását az említett törvények megadják, az osztatlan közös kezelés elvének érvényesülését az erdőfelügyelet ellenőrzi, a dokumentációk előállítását az FM Erdőrendezési Szolgálat feladata.

A föld-magántulajdon kialakulásának meghatározó jogszabálya a *kárpótlási törvénycsomag*, mely egyszerre ad lehetőséget a kárpótlási jeggyel jövőre létre és a kijelölt kárpótlási földalapról licitálásra, tehát földtulajdon szerzésre. A kárpótlás folyamatába a törvény szerint beletartozik az erdő is. Ennek értelmében kárpótlási kijelölést egyaránt kellett végezni a szövetkezeti kezelésű területeken és az állami területeken is. Induláskor azzal számoltunk, hogy a kárpótlás folyamatában mintegy 250-300 ezer ha erdő tulajdonviszonyaiban történhet változás, ez 100-150 ezer ha állami tulajdonú erdőt érint.

A jelenlegi felmérések szerint a 22 állami erdőgazdasági vállalat 130-140 ezer aranykoronának megfelelő erdőt jelölt ki, ami 30-35 ezer ha erdőnek felel meg. A kárpótlás későbbi szakaszában további kijelölések várhatók, ennek értékére a törvényben felső korlát került meghatározásra.

A kárpótlás eddigi tapasztalataiból számos kedvezőtlen következtetés vonható le. Többek között az a tény, hogy a faállomány értéke javaslatunk ellenére sem került figyelembevételre a licitálási szabályozásakor. A negatív licitálás során elérhető 500 Ft/aranykorona értékkel aránytalanul magas, fel nem értékelt vagyonhoz jutnak az új tulajdonosok. Ennek utólagos korrekciójára a javaslatok ellenére sem lát lehetőséget a törvényhozás. Itt azonban meg kell azt jegyezni, hogy az új tulajdonosokra is

Az ausztriai állami erdőgazdaságnak szövetségi elhatározás alapján 1993 végéig át kell állnia kimondottan vállalkozói üzemre. Erről tájékoztatta R. Kansauer vezérigazgató tavaly novemberben az üzemek felsőfokú végzettségű munkatársait, ezek szövetségének Salzburgban tartott 42. közgyűlésén.

Eszerint az állami erdőknek önfenntartó üzemekké kell válniuk és ehhez kell megtalálni a cél szerű utat és módot. A fokozottabb egyéni felelősségen, szabadabb kereskedelmi tevékenységen, lehetséges technológia-változtatáson túlmenően pillanatnyilag a személyzetleépítés kecsgetett gyors eredménnyel. A vezérigazgató 50 fő, az erdészetek számának 64-ről 40-45-re, az erdészkerületeknek 200-220-ra csökkentését jelentette be a vezérigazgató, hitet téve egyebekben a „tarviz” elmélet mellett (e szerint az erdőgazdálkodás az erdő sokoldalú szolgáltatását önként nyújtja).

A közgyűlésen heves vita zajlott és ennek eredményeként a szövetségi ügy foglalt állást, hogy a személyzetnek a felére csökkentése mellett az erdészeti feladatainak teljesítését nem látja biztosítottnak.

(ÖFZ 1992. 12. Ref.: Jérôme R.)

A fa energia célú hasznosítása nehezen halad előre a német, volt szövetségi köztársaságban is. A világszerte átlagosan 50% körüli részarány mellett 2%-ot is alig tesz ki annak ellenére, hogy tudósok, politikusok számosan sürgetik a fosszilis tüzelőanyagokunk újra-termelhetőkké való felcserélését. Jó példát mutat erre Svájc és Ausztria, ahol már számos faapríték-üzemű távfűtő rendszer működik. Egyedül az utóbbi országban 9000 kővel aprítéküzem létezik és ezek közül 70 távfűtőre. Egyes politikai pártok felismerik a kérdés fontosságát és megfelelő propagandába fognak. Időszerű kérdés ez náluk, mert a levegőtisztaságra vonatkozóan 1994/95-re szigorodó előírások számos üzemet korszerűsítésre kényszerítenek. Fékezik ezt még ez idő szerint az alacsony fűtőlajjárak és a társadalom nem kellő hozzáállása.

(AFZ 1992. 23. Ref.: Jérôme R.)

érvényes az erdőtvény; a gazdasági törvények, valamint az osztatlan kezelés elvének érvényesítését a vonatkozó törvény itt is külön hangsúlyozottan előírja.

Külön kérdésként merül fel az alkalmazotti földalapról törvényi értelmezése az állami erdőgazdaságnál, különösen az erdő vonatkozásában. A Földművelésügyi Minisztérium eredeti álláspontja szerint, elsősorban a törvény értelmezése, de a jogszabályi előzmények miatt is, nincs mód az alkalmazotti föld (erdő) -alap kijelölésére. A felvetődött nem hivatalos kérésekre az FM az Igazságügyi Minisztérium álláspontját is kikérte és ennek ismeretében kíván visszatérni a kérdés lezárására.

Az önkormányzatok vagyonáról szóló törvény, a szövetkezeti törvények, valamint a kárpótlási törvényesomag következtében olyan mértékű erdőtulajdon-átrendezés indult, melynek eredményeként a *magán-erdőtulajdon részaránya 35-40% lehet*. Ennek abszolút mértéke és aránya elsősorban az erdőtelepítésekkel tovább emelkedhet.

Az erdő tulajdoni viszonyait döntően az *állami tulajdonban maradó rész* sorsa és az azon történő gazdálkodás formája határozza meg.

A kincstári törvény hatálybalépéséig a 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet értelmében az állami tulajdonú erdők az ÁV Rt.-hez kerültek. Egyértelműen látszik, hogy a kormányrendelet mindenképpen pontosítani szükséges, hiszen a kezelőszervezetekkel (állami erdőgazdaságok, állami gazdaságok) együtt értelmezhető az erdő függetlenül attól, hogy a cégvagyonban a múltban és a jövőben sem szerepel. Az állami tulajdonú erdőt kezelő szervezetek jelenleg az alábbiak szerint csoportosulnak:

a/ Az ÁV Rt. vagyon köréhez tartozik:

19 EFAG által kezelt	1 060 340 ha
25 ÁG által kezelt	24 673 ha erdő.

b/ Az illetékes szakminisztériumhoz tartozik:

HM 3 Erdőgazdaság	85 709 ha
KHYM-OVH	10 572 ha erdő.

c/ Egyéb, átalakulás és privatizálás alatt álló állami szervezet kezelésében

100 ÁG	62 477 ha
1110 kezelő	17 000 ha erdő.

Fontos tudni, hogy a hatályban lévő, az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. tv., valamint a végre-

hajtására kiadott 116/1990. (XII. 25.) Korm. rendelettel módosított 73/1981. (XII. 29.) MT sz. rendelet 12. §-a az erdőfelügyelőségek hatáskörébe utalja az erdő tulajdoni, használati, kezelési viszonyainak változásához adandó hozzájárulást, amelyet az 1992. évi II. tv. 60. §-a is egyértelműen megerősít. A privatizálásra kerülő állami szervezetek (elsősorban állami gazdaságok) által kezelt állami erdők jövőbeni kezeléséről a földművelésügyi miniszter gondoskodik. Ezt a szabályozást várhatóan a földművelésügyi alapról szóló, elfogadás alatt lévő törvény fogja meg erősíteni.

Az 1993. év egyik legfontosabb feladata a kincstári vagyonról szóló törvény hatálya alá tartozó erdők tételek meghatározása lesz. E feladat végrehajtásának fontos előkészületi lépéseit az Erdészeti és Faipari Főosztály hónapokkal ezelőtt elindította.

Az ágazat számára kiemelkedően fontosak az állami erdő kezelésének előkészületi lépései és a jövőben véglegesíthető szervezeti forma. Ismeretes, hogy az FM-hez tartozó 19 erdőgazdasági vállalat 1989-től számtalan változáson ment át, miközben az állami erdő kezelése, mint legfőbb feladatuk, változatlan maradt. A változások közül a legfontosabbakat kiemelve:

a/ Cégformaváltozás a két költségvetési szervezet (Pilisí Állami Parkerdőgazdaság, Tanulmányi Állami Erdőgazdaság) államigazgatási irányítású vállalatú alakításával.

b/ Testületi és vezetői újraválasztások 14 *önkormányzó-önigazgató* erdőgazdasági vállalatnál.

c/ Egyedi indokokkal kezdeményezett, elsősorban a faipar és az erdőgazdálkodás szétválasztását célzó, de a cégműködést segítő szervezeti és vagyoni szétválasztás a DEFAG-nál és a FALCO Kombinátnál.

d/ Közvetlen intézkedést indokló államigazgatási irányításba vétel a Somogyi EFAG-nál és a Mátra-Nyugatbükki EFAG-nál.

e/ Kormánygyegetérről 10 erdőgazdasági vállalat államigazgatási irányításba vétele.

f/ 19 erdőgazdasági vállalat, valamint az általuk kezelt állami erdők átkezelése az ÁV Rt.-hez.

A felsorolt lépések elsősorban a jogszabályi kötelezettségekből, a cégműködés folyamatos megtartásából, a vagyonvédelmi szempontokból és a szá-

bálytalanságok felszámolásából fakadtak. A működést érintő sorozatos lépések számtalan személyi vonatkozású döntést is kikényszerítettek. A Földművelésügyi Minisztérium, valamint az Erdészeti és Faipari Főosztály elsősorban a szakemberekre támaszkodott és döntését, javaslatát testületi vélemény meghallgatásával alakította ki. Sok esetben a kinevezői jogkör átmenetileg ugyan, de már az ÁVÜ gyakorolta, azokban az esetekben más szempontok is figyelembevételre kerültek.

A számtalan, egymást követő átalakítási lépés ellenére az ágazat állami vállalatai – két vállalatot leszámítva – romló eredményel ugyan, de működőképességüket megtartották. Két erdőgazdasági vállalat – az Ipolyvidéki EFAG és a Nagykunsgói EFAG – csőd-eljárás alá került. Mindkét esetben létrejött a csődegyezség és így lehetőség nyílt arra, hogy az ÁV Rt és az FM közösen, egyedi elbírálással működőképessé tegye a vállalatokat.

A változó folyamatok kezelése mellett feladatként áll előttünk a speciális privatizációs program bonyolítása és az állami erdőt kezelő szervezet kialakítása. Ez utóbbi vonatkozásában közismert, hogy az egységes államerdészeti elképzelés egyelőre, az előterjesztett formában nem került elfogadásra. Az elfogadást a következő, általános szempontok akadályozzák:

– az állami vagyon ellentmond az általános szervezeti, irányítási és vagyoni decentralizálás elvének;

– az állam vállalkozói és kincstári vagyonának kezelése, hasznosítása, ahol lehet, egyszemélyes állami gazdasági társaságban valósuljék meg.

Végeleges megoldást a kincstári vagyonról szóló törvény fog adni. Addig is a főosztály kötelező feladatának tartja, hogy a törvény előkészítésével párhuzamosan, annak ismeretében az állami erdők kezelésére vonatkozó javaslatát pontosítsa.

A tulajdoni változások során további erdőkezelési forma is közismertté válhat – az alapítványi, pontosabban a közalapítványi kezelés. Ez a kezelési forma elsősorban az erdészeti oktatási intézmények igényének, szempontjainak együttes figyelembevételével kerülhet kialakításra, melynek előkészületeit az FM az ÁV Rt.-vel együttműködve elindította. Hasonló megoldás látszik célszerűnek a főváros környéki erdőkkel kapcsolatban, melyet a főváros, az ÁV

Rt. és FM közösen kell, hogy részlete-sen megvizsgáljon.

A változó lépések és folyamatok alapján összegezhető, hogy a rendszerváltás az erdőtulajdonlásban és kezelésben új formák működését kényeszerű ki. A tulajdoni formák közül az állami (kincstári és privatizálható erdő), a közösségi (önkormányzati, közalapítványi stb.) és a magántulajdonlás (személyi tulajdon, társasági tulajdon, szövetkezeti és erdőbirtokossági) lesz a jellemző.

A szakterületnek mindezekkel egyidőben alapvető célja kell legyen az, hogy az erdő ezen tulajdonformák mellett is általában osztatlan közös kezelésben álljon és a szakmai munkák irányítását erdész szakemberre bízzák. Mindehhez azonban új erdőtervényi megteremtésre és működésében korszerűsített szakhatóságra van szükség.

2. Szabályozás, erdőtervény, szakhatóság

Tulajdont, vagyont, annak használatát érintő szabályozás polgári demokratiában csak törvényi szintű lehet. Az erdőügyben működő számos kormány- és miniszteri rendelet lényeges alapjait a jövőben csak törvényi elemekkel lehet működtetni. Az erdőt érintő szabályozásnak korszerű erdészeti politikát tükröző, de tulajdonselemez szemléletűnek kell lennie. Az erdő védelme érdekében számos szakmailag is megalapozott korlátozási indokolt működtetni.

Végérvényesen rendezni kell az erdőingatlan-nyilvántartással és az erdőtervezéssel kapcsolatos tennivalókat. Rögzítési szükségessége alapján, hogy az erdő ingatlan és egyben biológiai életközösség.

Az előkészítés alatt, illetve elterjesztés előtt lévő erdőtervényi javaslatnak lényeges fejezetei:

a/ Bevezető rész: az erdőfogalom egyértelműen tartalmazza kiterjedését és biológiai összetételét alapján, hogy az erdő ingatlan és egyben biológiai életközösség.

b/ Szabályozni kell az erdő rendeltetését, hogy világos legyen, miszerint az erdő egyszerre több funkciót is ellát, ugyanakkor adott helyen a lehetőségek és az igénybevétel szerint egy funkció előtérbe kerülhet; s ezt a rendeltetéssel nevesíthetjük. Így erre épülhet fel a tervezés, gazdálkodás, szakhatósági eljárás, támogatás és szankcionálás.

c/ Az erdőgazdálkodás általános szabályai között jelentős a rendeltetésnek megfelelően készített erdőterv és gazdálkodás. Minden erdőben érvényesülni kell a felújítási kötelezettségnek, melynek módjai között elsőbbséget élvez a honos fafajokkal való természetes felújítás.

d/ Az erdőgazdálkodás központi kérdése országos, térségi és gazdálkodói szintjén az erdőtervezés, és annak szabályozása. Minden erdőingatlanra erdőtervet kell készíteni, a 6 ha-nál kisebbnél indokolt lenne egyszerűsített formában megoldani. A tervezés keitős irányultságú, egyrészt országos és térségi információk alapja, másrészt a gazdálkodás és az azt ellenőrző szakhatóság alapdokumentuma. Szükséges tehát a szabályozásban kitérni arra, hogy mi az állami alapfeladat és mi az, amit választott szakemberrel is el lehet végezteni. Az erdőterv készítését az államnak a jövőben is támogatnia kell.

e/ Az erdő fenntartása és bővítése fejezetben a szaporítóanyagra vonatkozó kötelezettségeket, az erdőfelújítás teljesítésének időkorlátait, az erdőtelepítés formáit és a leromlott állapotú erdők átalakítását kell szabályozni.

f/ Az erdő használata csak törvényi előírások keretein belül folytatódhat. Indokolt korlátozni a tarvágyásos üzemmód területi kiterjedését. Tisztázni szükséges a fő- és mellékhaszonvételek módjait és formáit. Ez utóbbihoz sorolandó az erdei vadgazdálkodás is. A legeltetést és a makkoltatást a jövőben is tiltani kell. Közjóléti szempontból az erdő általában bárki igénybe vehető. Használatot csak szakhatósági engedéllyel szabad végezni. Erdőben a vadgazdálkodásért az erdőgazdálkodó felelős.

g/ Az erdő védelme érdekében mérő-, megfigyelő rendszert kell működtetni. Beruházásához általában szakhatósági engedély kell. Erdővédelmi kötelezettségei a tulajdonosnak és gazdálkodónak is vannak. Az őshonos életközösség védelme érdekében erdőrezervátumok kijelölése és megfigyelése indokolt.

h/ A közlekedés és szállítás szabályozása az erdei magánutakra terjed ki. Az ezzel kapcsolatos támogatás kérdéseire is ki kell térni.

i/ Az erdészeti szakhatóság első- és másodfokú fórumrendszerre az erdőfelügyelet működésének szabályozására tér ki.

Az előrelátható klímaváltozást az ENSZ-nek 300 szakértőből állott bizottsága 2070-ig +2,4-5,1, átlag +3,4°C-ra teszi, amennyiben a légszennyezés jelentős csökkentése be nem áll. Ez a felmelegedés nagymértékben változathatja fafajaink magassági elterjedését. H. Leibundgut svájci professzor szerint a jelzett átlag mintegy 700 m magasságkülönbséget jelent. Erdőtársulásaink szerinte a középhegységű fekvésben terülnek el: gyertyános tölgyesek 1,5°C, bükkösök 4,5°C, lucosok 5,5°C, erdeifenyvesek 4°C. A jelzett klímaváltozás erdőművelésünket jelentős mértékben befolyásolni fogja.

(SchZFF 1991. 2. Ref.: Jérôme R.)

Tisztelt Kolleginák, Kollégák!
A Soproni „Roth Gyula” Erdészeti Technikum Levelező Tagozatán 1967. évben végzett hallgatók 25 éves találkozójának – kis csúszással történő – sikeres megrendezése érdekében jelentkezett, egyben közöljétek javaslataitokat az időpontot illetően.

Adomány E. javaslata: 1993. július, augusztus hó.

Levelezési cím: Stanka Sándor, 8960 Lenti, Sugár út 94.

j/ Az erdőgazdálkodás szakmai irányítására erdészeti végzettségű szakembert kell alkalmazni. Indokolt ezt az elvet területmértékekhez kötni és a szakembert hatósági jogosítvánnyal felruházni.

k/ A törvény szabályozást kell adjon a közös kezelés elvének érvényesítésére. A speciális forma, az erdőbirtokossági társulat működésére szabályokat kell adni.

l/ Az erdő fenntartásának finanszírozására szektorsemleges pénzügyi garanciaintézményt kell működtetni, melynek módja az Országos Erdészeti Alap.

m/ Ki kell térni az erdőforgalom, megosztás, művelésiág változás, termelésből való kivonás kérdéscire.

n/ Az erdővel kapcsolatos köz- és egyéni szempontok, valamint a szakhatósági munka speciális esetekben való összehangolására, tanácsadó jelleggel

Erdészeti Tanácsot indokolt működtetni, mely a miniszter döntéseit megalapozhatja.

o/ Rögzítési szükséges a szabálysértési kérdéseket, mind az erdőrendészeti, mind az erdei szabálysértési formában, továbbá az azzal kapcsolatos intézkedéseket.

A törvény elkészítésekor szükséges figyelembe venni a tulajdonrendezést érintő törvényeket, az államháztartási törvényt, a költségvetési törvényt, az állam vállalkozói vagyonára vonatkozó törvényt, valamint az előkészítés alatt lévő, a termőföldről szóló törvény módosítását, a kincstári vagyon szabályozására, a természetvédelemről és vadgazdálkodásról és vadászatról szóló joganyag előkészítését. Az erdőtörvény tervezete jelenleg minisztériumi belső egyeztetésen van.

A törvény előkészítésével párhuzamosan folyik a *szakhatóság* szervezetének és tevékenységének korszerűsítése, illetőleg annak előkészítése, amely már ez évi feladat. A korszerűsítési munka egyszerűre kell, hogy figyelembe vegye az általános közigazgatási munka korszerűsítését és a szakterület speciális feladatait.

3. *Erdészeti támogatási-pénzügyi rendszerek*

Az átalakulás, a tulajdonrendezés után egyetelmű törvényi szabályozás mellett az általános elvárások szerint sem eredményes támogatási rendszerek nélkül az erdőgazdálkodás.

Az erdő hosszú időperiódus alatt megújuló és alacsony hozamú vagyon, melynél a bevételek és ráfordítások időbeni elkülönülése indokolja egy társadalmilag elvárt, szektorsemleges pénzügyi garanciaintézmény, az Országos Erdészeti Alap működtetését. Az erre vonatkozó törvényi szabályozást a napokban fogadja el a parlament, és mostantól működik.

A korábbi Erdőfenntartási Alapot sikerült minden pénzügyi gondjával, egyeztetve az érdekképviseletekkel lezárni, pénzügyi egyensúlyban tartani. A „jogutódot” likvidációs gondok nélkül tudjuk megnyitni.

Az új erdő létesítését célzó *erdőtelepítések* pénzügyi fedezete 1993-ban 450 millió Ft, mely új szabályozásában, támogatási jelleggel, pályázattal adható a vállalkozók felé, szintén szektorsemleges. További forrásként jön még szóba a térségi-fejlesztési alap, amely csupán az előbbi támogatási mérték 70%-ig kíván fedezetet nyújtani az ültetvény típusú erdőtelepítésnek. Tovább kívánunk dolgozni a foglalkoztatást javító erdőtelepítési program korszerűsítésén, valamint az EK és világbanki programokban való részvételén.

Már 1992-ben módosult a *tölgygyesztlés kármentés* támogatása azzal, hogy

Az MTA Agrártudományok Osztálya erdészeti bizottsága állásfoglalása az állami erdőgazdálkodás átalakítása tárgyában

Az erdőgazdálkodás tevékenységi köre a szorosan vett fatermesztésen kívül több olyan közhasznú feladatot is magában foglal (természet- és környezetvédelem, rekreáció stb.), amely sajátos gazdálkodási eszköztrendszert, illetve szervezeti keretet követel.

Az állami tulajdonú erdővagyon kezelését ellátó erdészeti szervezet legfontosabb feladatai:

- az erdő mint természeti erőforrás fenntartása és hasznosítása a sokoldalú társadalmi igények szerint;
- az erdővagyon mennyiségének gyarapítása és értékének növelése;
- a piactudatossággal való összhang megteremtése úgy, hogy a tartamosság elve maradéktalanul érvényesüljön.

A vázolt feladatok ellátására legmegfelelőbb a társasági törvények alól kivont állami erdészeti szervezet. Ez az államutkári előterjesztésben az ötödik változatnak felel meg, vagyis az „egységes, profiltiszta állami gazdálkodó szervezetnek”. A tiszta profilba beleértendő az erdőgazdálkodástól elválaszthatatlan elsődleges faipari és vadászati tevékenység is. A gazdálkodás részét képezik az ehhez szükséges üzemi építmények, létesítmények, berendezések.

Ezen szervezet bevezetéséből származó előnyök:

- mint nem költségvetési szerv, flexibilisebb szervezeti felépítés alakítható ki,
- az erdő erőforrásaival való gazdálkodás bevételei a sokoldalú hasznosítás költségeit fedezik,
- a jelenlegi állami erdőgazdálkodás szervezetéből (erdészetek) aránylag egyszerűen kialakítható,
- a gazdálkodó egységként működő erdészet (erdőgondnokság) a piactudatossághoz közvetlenül illeszkedik,
- a szervezet lehetőséget ad arra, hogy a sokoldalú társadalmi elvárások (természet- és környezetvédelem, a biológiai sokszínűség, az emberi egészség védelme stb.) teljesítése, illetve kiegészítő állami finanszírozása hatékonyan valósuljon meg,
- lehetővé teszi az erdő- és vadgazdálkodás összhangjának megteremtését,
- biztosítható a nem állami erdőterületeken folyó tartamos erdőgazdálkodás felelősségének szükség szerinti átvállalása, az oktatás és kutatás feltételeinek megteremtése,
- az Európai Közösséghez való jövőbeni csatlakozásunk esetén ez a szervezeti forma az általános európai normatíváknak megfelel,
- amennyiben a kincstári gazdálkodás bevezetésének szükségessége egy későbbi időpontban felmerül, ez a szervezeti forma alakítható át legkönnyebben.

Ezen szervezeti rendszer hatékonyan működő felügyeleti rendszert és törvényszerű kereteket feltételez, amely az üzemi szerinti gazdálkodás és a magas szakmai színvonal biztosításának záloga.

a korábbi 400 Ft 600 Ft támogatási összegre módosult. Idén erdőkármentésre bővíjük, azaz minden érintett fajra ki kívánjuk a támogatási rendszert terjeszteni.

1992-ben az erdőfeltárás támogatásában csak a folyamatban lévő ügyek finanszírozása bonyolódhatott (determináció). A földművelésügyi alapokról szóló törvényi szabályozás elfogadásával 1993-ban újra megnyílik a támogatási rendszer a Mezőgazdasági Fejlesztési Alapok fejezetében. Ebben a fejezetben támogatás nyílik az erdőgazdálkodási tevékenység gépi fejlesztésére is.

1992-ben egyedi támogatást sikerült elérni az erdei vasútüzem működtetésé-

re. *Ezt a rendszert javasoljuk 1993-ra és a jövőben is életben tartani.*

1992-ben a súlyos aszálykár enyhítésére 80 millió Ft egyszeri egyenes támogatást sikerült egyedül az erdőgazdálkodás részére elérni. Amennyiben a nem kívánt esemény 1993-ban is bekövetkezik, az elvet újra működtetni javasoljuk.

A közjólét, parkfenntartás finanszírozására 1992-ben mintegy 60 millió forint állt rendelkezésre. 1993-ban közel 70 millió forint lesz erre fordítandó.

Összefoglalva: a rendszerváltás az erdőgazdálkodásban számos új feladatot és nem várt nehézséget hozott. Tájékoztatásom a szaklapon keresztül azt is célozta, hogy megismerjék a kollégák

azokat a feladatokat, amelyek mögöttünk és előttünk vannak. Megállapítható ugyanis, hogy számtalan helyen tartott előadásunk nem úgy, vagy egyáltalán nem került továbbadásra. Érzékelhető ugyanakkor az is, hogy számos, a szakterületen megszületett intézkedést, vagy a személyek sorában bekövetkezett változást, információ hiányában sok kolléga nem tudja hová kapcsolni, pedig a jó szándékú együttműködés és támogatás szinte mindenhol érzékelhető, melyet ezúton is köszönök az Erdészeti és Faipari Főosztály munkatársai nevében.

Az 1993-as év kezdetekor kívánok minden kollégának boldog és békés újesztendőt!

Erdeink jövőjéért

címen nyilvános tudományos tanácskozást tartott november 11-én, Budapesten az MTA Agrártudományok Osztályának erdészeti bizottsága. A rendezvény célja volt – írta a meghívóban *Mátyás Csaba*, a bizottság elnöke –, hogy „lehetőséget adjon az erdészeti tudomány által képviselt álláspont megismerésére mindazok számára, akik az erdei életközösségekkel a legkülönbözőbb szempontból foglalkoznak, és felelősséget éreznek a magyar erdők jövője iránt.”

A tanácskozást igyekezett a tudományterület minél szélesebb kiterjedését átfogni, így az egyes előadások a részterületek főbb képviselői által közös munkával kerültek összeállításra. Megnyitó előadást *Kosáry Domokos*, az MTA elnöke tartott, a tanácskozáson való megjelenésével különös súlyt adva az ülésnek. Itt közölt előadásán kívül az Akadémia elismerését fejezte ki az erdészeti tudományban elért eredményekért és további erkölcsi támogatását helyezte kilátásba.

A megnyitó előadás után a bizottsági elnök azzal indította a tárgyalást, hogy anyagát lapunkban közöltetni kívánja. Először *Winkler András* ismertette *Bondor Anallal* készített, *Az erdészeti kutatás helyzete és feladatai* című tanulmányukat. Kiemelték benne az alaputatás rendkívüli jelentőségét és rámutattak arra, hogy a kutatás továbbra sem nélkülözheti az állam támogatását. Ezt követően *Bondor Antal* *Danszky Istvánnal*, *Járó Zoltánnal* és *Majer Anallal* foglalta össze a magyar erdőművelési eredményeket és új célkitűzéseket, bizonyítva velük, hogy az mennyire ökológiai alapokon áll. *Szodfridt István Führer Ernővel* természetes erdei ökoszisztémáink fatermő képességével foglalkozott, meghatározása alapmérceje kell legyen erdőgazdálkodásunknak. *Király László Halupa Lajossal* és *Solymos Részóval* Az erdő- és faállomány-szabályozásban foglalta össze az erdőrendezés, a fatermésztan terén elért eredményeket, célokat, különös tekintettel a gépi adatfeldolgozásban adott lehetőségekre. *Varga Ferenc Köhalmi Tamással* és *Tóth Józseffel* a megváltozott környezeti és gazdálkodási feltételek által kikényszerített erdővédelem változásával mutatott rá a gyakran jelentkező öko-

lógiai nosztalgia kielégíthetlenségére. Végül *Marosvölgyi Béla Herpay Imrével* és *Kovács Jenővel* okosan mutatott rá, hogy a kíméletes erdőgazdálkodás kíméletes infrastruktúrát kíván és ennek ára van...

Az előadásokhoz felkért hozzászólóként *Keresztesi Béla Erdeink múltja és jövője (1848-2050)* címen kiselőadást tartott. E szerint a jobbágyfelszabadítást és a kiegyezést követő fél évszázadban óriási fakitermeléseket és erdőirtásokat, valamint folyószabályozásokat és árvízmentesítéseket hajtottak végre, melyek következtében az akkortájt még viszonylag kedvező természeti környezet gyorsan és kedvezőtlenül megváltozott. Helyrehozatalára célszerű *komplex erdőgazdálkodási és új erdőtelepítési, valamint vízgazdálkodási és vízrendezési koncepció* kidolgozása és megvalósítása.

Az elhangzottakhoz – az előadásokhoz adott idő szigorú betartásával elért időnyereséget kihasználva – számos spontán hozzászólást is hallhattunk. Ezek között *Tompa Károly* a szakma becsületének megteremtése és megőrzése érdekében erőteljes propagandát sürgetett, a társadalom környezeti érzékenységének felkeltését. A sanyarú sorsú erdészeti kutatás finanszírozhatóságáért alapítvány létesítésének gondolatát vetette fel. *Kovács Mátyás* külön környezetvédelmi előadást hiányolt, háborítatlan erdők megőrzését, telepítésekben termőhelyálló fajokot kívánt – sokszínűségben látva az eredmény zalogát. *Magyar János* az anyagi javakról való gondoskodásból vezette le a gazdálkodás lényegét. Rámutatott a sokszor hangoztatott „tartamosság” idejétmúlt, ki nem elégítő jellegére. Nem elég a tartamosság, elengedhetetlen a „gazdaságosság” is, mert csak nyereségből lehet fejleszteni. A tenivalókkal való bővebb foglalkozást kívánt a jövőben, többek között a faipar és nyersanyagbázis közötti egyensúly érdekében.

Az elnöki zárás végül is a meghívóban kinyilvánított cél elérését állapíthatta meg. Aláhúzta azt a tényt, hogy „az erdőben folyó emberi tevékenység ma már nem lehet egy szűk szakmai közösség belügye, mert szorosan összefügg az emberi társadalom létérdekeivel. Jellegzetesen összetett kérdéssel állunk szemben, melynek tudományos, gazdasági és társadalmi összetevői egyaránt fontosak. Ezért egyoldalú megközelítésekől nem várhatunk kedvező megoldást.”